

Estavellament d'un avió de caza polikarpov I-15 a prop del calvari de Torreblanca en la guerra civil espanyola de 1936-39

Juan Emilio Prades Bel

INTRODUCCIÓ:

Als voltants de la primavera del any 1938 tot el Maestrat Històric era un front de guerra total, els combats eren molt encarnissats, motivat per la intenció de les forces nacionals sublevades, d'aplegar al mar i així partir en dos el territori republicà, una estratègia militar que van aconseguir i materialitzar amb èxit, que marca definitivament el transcurs de la guerra, accelerant el final.

El 15 de abril de 1938 es va materialitzar amb èxit, el partiment en dos del territori republicà en arribar el exèrcit nacional al Mar Mediterrani entre Vinaròs i Benicarló.

El General Valiño sense parar, inicia el seu avanç cap al nord, remuntant la costa litoral i el prelitoral a buscar riu Ebre, que alcanzarà en quatre dies.

El avanç de l'Exèrcit Nacional cap al sud es dirigit per un madrileny el General de Divisió Antonio Aranda Mata, però al sis quilòmetres+, només va superar Peníscola, és parat en una nova línia defensiva republicana, es un gran front atrinxerat de resistència del exèrcit popular al Baix Maestrat, l'avanç cap al sud queda frenat, i el front de guerra s'acaba establintant repartit principalment entre Alcalà de Xivert, Alcossebre, la Serra d'Irta i per tota la conca del Riu Coves Sant Miquel i les seues rodalies, a Torreblanca estaven les posicions de reraguarda roges i de subministraments logístics, aprofitant el corredor litoral, totes les zones estaven totalment plenes de trinxeres arrapades a les muntanyes i defensades fortament per les forces republicanes que tenien al cap del comandament al General Vallejo del "Cuerpo de Ejército de la Costa" i al General Ibarrola comandant en jefe del "XXII Cuerpo del Ejército de Tierra", la primera línia del front estava a tres quilòmetres de Torreblanca i va estar posicionat inamovible menys de 3 mesos, i en continus combats de desgast aproximadament uns 45

dies.

EXPOSICIÓ DELS FETS:

Entre el 15 i el 19 d'abril de 1938 l'Exèrcit Republicà retrocedia des de Sant Mateu i La Jana, on havia segut vençuda la resistència popular d'estes posicions, situades en el centre del Maestrat castellonenc, faciliten l'arribada dels nacionals a la costa castellonenc al Baix Maestrat, dividint el territori republicà en dos i aïllant les forces populars fet que decantaria el destí final de la guerra clarament del canto dels nacionals.

La situació d'estes zones es va tornar molt crítica, Torreblanca estava molt prop de les primeres línies de foc, els obusos passaven per dalt amb totes direccions, el poble estava tot envoltat per milers de metres de trinxeres terreres defensades i preparades per entrar en combat, però en moltes no arribaren mai a tirar un tir per haver-les abandonat les forces republicanes, per l'empenta ferotge dels nacionals amb les forces mores, unit a la baixa moral de les tropes populars al vore dividit en dos el seu reduït territori i quedar en un cul de sac, dins dels límits de la comunitat valenciana, sense escapatòria possible ni d'ajuda exterior de cap classe, podien considerar la guerra quasi perduda, eren carn de canó.

Estem en Torreblanca, a les deu del matí d'un dia indeterminat de finals d'abril o principi de maig del any 1938, una majoria del seus habitants estaven tots reunits en el Calvari de Torreblanca al cap damunt del poble, tota la gent estava alarmada i espantada mirant el gran bombardeig artiller que una flota de +- 10 barcos de guerra de les forces sublevades nacionals, estava infligint a tota la zona de La Palaba, San Benet i Santa Lucia, la Serra d'Irta i per les rodalies de la ribera del Riu Coves Sant Miquel, on s'encontraven replegades les forces republicanes i populars.

De sobte tota la gent del Calvari van vore aparèixer per damunt del Castellet situat al pic del Raspall en la cota